

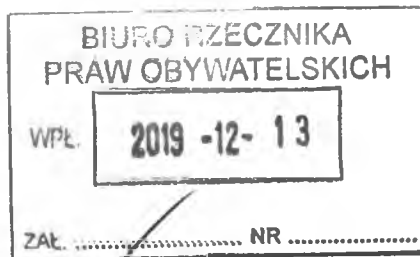

MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
Jarosław Gowin

DSW.WSS.051.4.2019.AŚL

Warszawa, 6 grudnia 2019 r.

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo VII.7033.43.2019.AMB z dnia 28 października 2019 r. w sprawie zasad przyznawania stypendiów na gruncie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.) przedstawiam poniższe informacje.

System stypendialny dla studentów ustanowiony we wskazanej ustawie jest jednym z instrumentów wspierania procesu kształcenia w obszarze szkolnictwa wyższego. Podstawowym celem tego systemu jest wyrównywanie szans edukacyjnych w dostępie do wykształcenia wyższego. Zgodnie z powyższymi warunkami udzielania świadczeń określone ww. ustawą gwarantują prawo ubiegania się o pomoc finansową każdemu studentowi (niezależnie od uczelni, kierunku studiów oraz wieku) według takich samych kryteriów i przez jednakowy okres. W mojej ocenie rozwiązanie to jest optymalne z punktu widzenia zasady równości podmiotów wobec prawa.

Zgodnie z obowiązującym od 1 października 2019 r. przepisem art. 93 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, prawo do świadczeń przysługuje na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich, jednakże nie dłużej niż przez okres 6 lat. Okres ten odpowiada maksymalnemu czasowi trwania studiów stacjonarnych łącznie pierwszego i drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich (art. 65 ww. ustawy).

Jednocześnie, stosownie do regulacji zawartych w dalszej części omawianego artykułu, prawo do pomocy materialnej wygasa w przypadku uzyskania tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera albo równorzędnego, a w przypadku uzyskania tytułu zawodowego

licencjata, inżyniera albo równorzędnego – w zakresie kształcenia na kolejnym kierunku studiów pierwszego stopnia.

Ustawodawca określił zatem jednakowy okres przysługiwania świadczeń w ramach studiów obowiązujący wszystkich studentów. Każdy student dysponuje potencjalną możliwością korzystania ze wsparcia z budżetu państwa przez ten sam okres, zaś realizacja tego uprawnienia w sposób oczywisty uwarunkowana jest indywidualnie i uzależniona od spełniania kryteriów otrzymania świadczeń, decyzji studenta co do wyboru kierunku studiów, czy sposobu realizacji procesu kształcenia. Nie każdy student będzie zatem korzystał z tego uprawnienia przez taki sam okres, w szczególności jest to uzależnione od indywidualnej sytuacji i potrzeb studenta. Niemniej przepis ten umożliwia – w mojej ocenie – racjonalne planowanie przez studentów ścieżki kształcenia z uwzględnieniem 6-letniego okresu przysługiwania prawa do świadczeń.

Należy również nadmienić, że omawiana regulacja jest rozwinięciem obowiązującej w poprzednim stanie prawnym zasady określonej w art. 184 ust. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.). W myśl tamtych przepisów studentowi, który po ukończeniu jednego kierunku studiów kontynuował naukę na drugim kierunku studiów, nie przysługiwały świadczenia, chyba że kontynuował on studia po ukończeniu studiów pierwszego stopnia w celu uzyskania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego, jednakże nie dłużej niż przez okres 3 lat. Ograniczenie czasowe uprawnienia do świadczeń w ramach studiów dotyczyło, podobnie jak obecny 6-letni okres, wszystkich studentów, niezależnie od czasu trwania studiowanego kierunku, jednakże funkcjonowało ono wyłącznie na studiach kontynuowanych w celu uzyskania tytułu zawodowego magistra po ukończeniu studiów pierwszego stopnia.

Rozwiązanie to, poprzez brak czasowego limitu prawa do świadczeń na studiach pierwszego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich, umożliwiło nieograniczone studiowanie ze wsparciem z budżetu państwa na kolejnych kierunkach studiów bez ich ukończenia, co niejednokrotnie prowadziło do nadużywania przez studentów prawa do otrzymywania świadczeń poprzez:

- przedłużanie okresu kształcenia na jednolitych studiach magisterskich,
- podejmowanie kolejnych studiów pierwszego stopnia, bez ukończenia poprzednio podjętych studiów pierwszego stopnia na innym kierunku.

Wprowadzenie 6-letniego okresu przysługiwania świadczeń ma na celu wyeliminowanie podobnych praktyk oraz zapobiegnie nadużywaniu przez studentów uprawnienia do otrzymywania świadczeń.

Przedstawiając powyższe stanowisko pragnę jednocześnie zapewnić, że ze zrozumieniem przyjmuję argumenty wskazujące na sytuację studentów kształcących się na kierunkach medycznych, zwłaszcza studentów, którzy z obiektywnych przyczyn (np. zdarzeń losowych), przedłużyli okres kształcenia na tych studiach. Do Ministerstwa wpływają opinie osób indywidualnych oraz reprezentantów środowiska uczelni medycznych w sprawie zasadności wprowadzenia okresu dłuższego niż 6 lat, w którym studenci uczelni medycznych mogliby ubiegać się o świadczenia. Wsłuchując się zatem w głos środowiska akademickiego oraz wychodząc naprzeciw ww. postulatam i oczekiwaniom, przy okazji nowelizacji ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wprowadzone zostanie rozwiązanie uwzględniające potrzebę wydłużenia okresu przysługiwania świadczeń studentom korzystającym z urlopu od zajęć.

Warto również nadmienić, że finansowe wspieranie kształcenia studentów realizowane jest nie tylko w ramach systemu bezzwrotnych świadczeń dla studentów, ale również poprzez udzielanie preferencyjnych kredytów studenckich z dopłatami do oprocentowania z budżetu państwa i korzystnymi warunkami otrzymania kredytu oraz jego spłaty. W przypadku tej formy wsparcia okres wypłacania kredytu jest wydłużony o okres przebywania na urlopie od zajęć lub innych przerw udzielonych zgodnie z regulaminem studiów (w czasie tych przerw wypłata kredytu jest zawieszona).

Z wyrazami szacunku

Janusz Górecki